

*„Să avem seninătatea de a accepta ceea ce nu poate fi schimbat,
curajul de a schimba ceea ce poate fi schimbat
și mai ales, înțelepciunea de a deosebi între cele două posibilități”*

Marcus Aurelius

Insolvența în vremea pandemiei

Citatul împăratului roman, stoic și filosof, descrie foarte bine prezentul cotidian: o realitate ce nu poate fi schimbată și trebuie acceptată așa cum este, care s-a revărsat peste o societate nepregătită.

Deși comunitatea științifică ne-a avertizat constant și consecvent cu privire la pericolul pe care îl poate reprezenta o pandemie cauzată de un virus nou și asupra căruia populația nu are imunitate, inevitabilul s-a întâmplat.

Acel când și nu dacă are acum un nume: SARS-CoV-2.

Din luna decembrie a anului trecut și până acum s-au *scurs* râuri de megabytes cu explicații și recomandări și cum nu acesta este scopul prezentului articol, nu le mai reluăm.

Cert este că toate cele de mai sus fac parte din prezentul nostru, iar starea de fapt trebuie conștientizată și acceptată.

Însă o dată acceptată situația, singurul lucru pe care îl putem face este să ne adaptăm la noua realitate, realitate care vine la pachet cu consecințe, restrictive de cele mai multe ori.

Și, pentru a preveni consecințele nefaste ale virusului, prin Decretul nr. 195/16.03.2020, în cadrul capitolului al V-lea, pentru domeniul Justiție s-au stabilit următoarele:

Articolul 42

(1) Pe durata stării de urgență, activitatea de judecată continuă în cauzele de urgență deosebită. Lista acestor cauze se stabilește de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru cauzele de competența acesteia și, respectiv, de colegiile de conducere ale curților de apel pentru cauzele de competența lor și pentru cauzele de competența instanțelor care funcționează în circumscripția lor teritorială, putând fi, după împrejurări, actualizată. [...]

[...]

*(6) În temeiul prezentului decret, **judecarea proceselor civile**, altele decât cele prevăzute la alin. (1), **se suspendă de plin drept pe durata stării de urgență** instituite prin acesta, fără a fi necesară efectuarea vreunui act de procedură în acest scop.*

De menționat este faptul că, pentru a pune capăt practicii neunitare, Consiliul Superior al Magistraturii, prin hotărârea nr. 417/24.03.2020, a inclus în rândul cauzelor care se vor judeca (în ceea ce privește materia insolvenței) cererile întemeiate pe dispozițiile art. 66, alin. 11 din Legea 85/2014 (suspendarea provizorie a executărilor silite asupra debitorului, anterior pronunțării hotărârii privind deschiderea procedurii insolvenței).

Însă, incidența textului legal amintit anterior, în loc să genereze o concluzie, naște o întrebare: dacă judecarea proceselor de insolvență se suspendă de drept, care este efectul acestei suspendări în ceea ce privește societatea debitoare, actele de procedură, mandatul administratorul/lichidatorului judiciar etc.?

Formularea ușor imprecisă a textului legal (scuzabilă în acest context), este susceptibilă a naște dileme: dacă din perspectiva curgerii termenelor de prescripție și decădere decretul prezidențial este neechivoc, în ceea ce privește celelalte aspecte ale procedurii de insolvență se impun câteva clarificări.

Opiniile exprimate până acum cu privire de acest aspect, converg spre ideea că doar judecarea ca act de jurisdicție efectuat de către sindic este supusă suspendării și nu procedura de insolvență *per se*.

Argumentele aduse în sprijinul acestei idei sunt variate:

1. având în vedere strict obiectivul urmărit prin instituirea stării de urgență, respectiv prevenirea răspândirii unui virus, consecințele acestuia nu ar trebui să se răsfângă asupra activității judiciare decât dacă este absolut necesar, în conformitate cu scopul dorit și proporțional cu acest deziderat;
2. procedura insolvenței are un anumit specific față de un proces civil obișnuit (instituții, participanți, organe, mijloace și scop diferite);
3. cu anumite excepții¹, procedura insolvenței în esență sa nu este una litigioasă, majoritatea termenelor (cele de control) și pe cale de consecință, activitatea judiciară în ansamblu, fiind de natură administrativă;
4. prin derogare de la dispozițiile Codului de Procedură Civilă, hotărârile pronunțate de judecătorul sindic nu sunt suspendate de drept prin promovarea apelului (cu câteva excepții și acele cazuri de suspendare judiciară, lăsate la înțelepciunea instanței de control) – art. 43 alin. 4 și 5 din Legea 85/2014. Acest aspect conferă procedurii insolvenței o dinamică aparte, unul din principiile acesteia fiind cel al celerității, doar cu titlu excepțional promovarea unei contestații sau căi de atac ar avea efect suspensiv.

¹ Regretatul profesor Ioan Turcu o numea o *procedură acordeon*, întrucât, în funcție de atitudinea procesuală a actorilor, aceasta se va dilata prin adăugarea unor procese conexe, căpătând astfel valențe litigioase, sau dimpotrivă, va fi o activitate judiciară eminamente administrativă.

5. *in extremis*, analiza semantică a alineatului 6 a articolului 42 din Decretul nr. 195/16.03.2020: „*judecarea proceselor civile, [...]se suspendă [...]*”. Cu alte cuvinte se suspendă judecata ca activitate judiciară ce presupune dezbaterea urmată de soluționarea procesului;
6. imposibilitatea efectivă de a *îngheța* procedura insolvenței (din punct de vedere managerial, operațional, economic etc.). Dacă un proces poate fi suspendat, cursul normal al vieții nu poate și nu trebuie pus *on hold*. Dacă judecarea unei cauze poate fi amânată, plata creanțelor rescadențată, *exempli gratia*, un șeptel nu poate fi trimis în șomaj tehnic până la încetarea stării de urgență.

Pornind de la argumentele de mai sus ș.a., cu excepția aspectelor litigioase de competența judecătorului sindic, procedura de insolvență se va desfășura după regula *business as usual*, cu atât mai mult cu cât această procedură are o componentă procesuală, dar, mai important la acest moment, una operațională.

De altfel, inclusiv Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România (U.N.P.I.R.) pentru a clarifica acest aspect, a intervenit în mod salutar, comunicând² practicienilor în insolvență cu atribuții de administrator sau lichidator judiciar, obligația și responsabilitatea de a-și exercita în continuare mandatul cu bună credință, cu adoptarea în desfășurarea activității curente a măsurilor necesare pentru a preîntâmpina răspândirea virusului. Totodată, organismul profesional al practicienilor în insolvență, ca de obicei manifestând o viziune constructivă, a luat o serie de măsuri menite să înlesnească desfășurarea activității administratorilor / lichidatorilor judiciari în această perioadă.

Concluzia că, în ceea ce privește procedura insolvenței, cu excepția aspectelor de natură litigioasă, *traseul* de urmat este cel normal (desigur cu respectarea măsurilor impuse de autorități) este judicioasă, totodată fiind și consecința unui argument bazat pe o logică a bunului simț juridic.

Astfel, în ceea ce privește latura managerială a insolvenței **procedura nu va fi suspendată:**

- administratorul / lichidatorul judiciar va supraveghea sau conduce în continuare activitatea debitorului;
- va analiza constant performanța economică;
- va aproba sau nu efectuarea plăților curente;
- va respecta termenele stabilite;
- va întocmi rapoarte de activitate;
- în esență, va lua măsuri și va elabora propuneri pentru bunul mers al procedurii.

² <https://www.unpir.ro/>

În final, ca să ne întoarcem la citatul de la începutul articolului mai exact la partea care face apel la rațiunea, înțelepciunea umană, împotriva a ceea ce s-a vehiculat în mass media în această perioadă, nu suntem într-un război.

Dincolo de terminologia de *război asimetric* împrumutată de peste Atlantic de către amatorii luminilor de reflectoare, situația dată nu este un conflict între omenirea macroscopică și lumea microscopică a entităților care se află la granița între ceea ce poate fi clasificat ca viu sau nu. A valida contrariul, înseamnă să acceptăm că natura este în război cu ea însăși, întrucât atât oamenii cât și virusurile, ca de altfel tot ce există pe acest pământ, fac parte din ceea ce ne place să numim Natură. Or, ea nu funcționează așa. La nivel fundamental, Natura nu operează cu noțiuni precum ură, răzbunare, lăcomie, rasism etc.

Cu certitudine, evenimentele prezente sunt o povară grea pentru noi toți, dar mai important decât atât, acestea nu sunt insurmontabile. Viitorul nu fost deja scris pentru noi.

În esență, poate că acesta este prețul pe care umanitatea trebuie să îl plătească, pentru că:

„Prin tributul a miliarde de morți omul și-a plătit dreptul de trăi pe Pământ, care rămâne al lui împotriva tuturor intrușilor [...].

Căci oamenii nici nu trăiesc și nici nu mor în zadar”. (H.G. Wells, *Războiul Lumilor*).

Lucian Andronic,

Financial Operational Restructuring I.P.U.R.L.

Publicat de:

1. U.N.P.I.R.: <https://www.unpir.ro/insolventa-vremea-pandemiei>
2. juridice.ro: <https://www.juridice.ro/680667/insolventa-in-vremea-pandemiei.html>